

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu 2012.a tegevusaruanne

1. Organisatsioon ja tegevuse eesmärgid

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevuse eesmärgiks on Eesti liikumispuudega inimeste inim-, kodaniku-, sotsiaalsete ning majanduslike õiguste kaitsmine ja oma liikmete ja liikmeskonna huvide eest seismine. Tegevusprogrammi aluseks on liikumispuudega inimeste inimõigused, inimväärikus, võrdne kohtlemine. Liidu missiooniks on olla liikumispuudega inimeste ja nende ühenduste eestkõnelejaks kujundamaks võrdsete võimalustega ühiskonda kõigile. Liitu kuulub 26 organisatsiooni enam kui 2300 liikmega. Liitu juhivad 7-liikmeline juhatus, tegevõtjaid on kolm: tegevjuht, tegevjuhi abi ja raamatupidaja. Liidu töösse kaasatud vabatahtlikke on ligi 15.

27.04.2012 toimunud üldkoosolekul kinnitati majandusaasta aruanne 2011 ja 2012.a tegevusprogramm ja eelarve. Juhatuse koosolekud toimusid kord kuus, v.a. juuli 2012.

2012.a tegevusprogrammi täitmisel keskenduti järgmistele tegevustele:

- Eesti liikumispuudega inimeste ühishuvide eest seismine omavalitsuste ja riigi tasandil eri valdkondades (ligipääsetav elukeskkond, transport, haridus, tööhõive, kultuur, informatsioon, teenused ja toetused jne).
- Koostöö Eesti seadusloome- ja valitsusorganitega invapoliitika kujundamisel Eestis.
- Liikumispuudega inimeste väärikuse ja õiguste kaitse, liikumisvabaduse käsitlemine ühe põhilise inimõigusena.
- Annetuste kogumine abivajavate liikumispuudega laste ja täiskasvanute toetamiseks nende parema toimetuleku kindlustamisel.
- Liikumispuudega inimestele võimaluse andmine avaldada arvamust, algatada diskussioone erinevates eluvaldkondades (kodulehekülje infofoorum, meililist, Facebooki konto, infopäevad)
- Avaliku arvamuse kujundamine, suhtlemine pressiga, ELILi ja ühingute tegevuse ja eesmärkide tutvustamine.
- Liikumispuudega inimeste teadlikkuse tõstmine neid puudutavates valdkondades. Liikmesühingute aktiivi koolitamine oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele.
- Liidu liikmete sotsiaalne rehabilitatsioon läbi kultuuri- ja ühisürituste.
- Koostöö Eestis tegutsevate puuetega inimeste organisatsioonidega.
- Koostöö kodanikeühenduste, avaliku- ja äri sektori institutsioonidega.
- Rahvusvahelise koostöö sõsarorganisatsioonidega.
- Liikumispuudega inimestele vajalike projektide koostamine ja läbiviimine.

2. Infovahetus

2.1. Kodulehe arendamine. ELILi koduleht aadressil www.elil.ee on üleval olnud aastast 1999. Veebileht on asendamatu nii püsi- kui operatiivinfo vahendamisel mitte ainult oma liidu liikmetele, vaid kõigile asjast huvitatutele, kel internetile ligipääs. Veebilehte on täiendatakse ja kaasajastatakse pidevalt, liidul on moderaator, kellele on võimalik tänu projektitoetusele väikest tasu maksta. Pideva töö tulemusena kasvab kodulehe külastatavus ja postitused foorumisse stabiilselt.

2.2. ELILi list on jätkuvalt kiireim viis vahendada infot liikmetele.

2.3 Facebookis on liidul oma konto, kus samuti avaldatakse teateid liidu üritustest.

3. Koolitustegevus

3.1. LIIKMESÜHINGUTE JUHTIDE JA AKTIIVI KOOLITUS

Juhatus peab oluliseks liikmesühingute aktiivi koolitamist ja suunamist oma piirkonna (liikumis)puudega inimeste eestkostjaks ja partneriks omavalitsusorganitele. Tegevus invavaldkonnas eeldab asjakohaseid teadmisi ja kogemusi puuetega inimeste olukorrast ja vajadustest.

20.01.12 *Ühingute aktiivi mõttetalgud* Tallinnas Oru hotellis.

1. blokk: millised on 2-3 olulist teemat, millega peaks liit süvitsi sel aastal tegelema? Liidu jaoks seati ülesannete topp kolmeks: koostöö riigi tasandil, rehabilitatsiooniteenus ja taastusravi, abivahendite kättesaadavus.

2. blokk: Millised on olulised probleemid meie organisatsioonis, milliseid tegevusi peetakse oluliseks? Ühingute tasandil peeti oluliseks ühistegevust, liikmelisuse suurendamist ja erinevaid koolitusi.

10.04.12 *Suhtlemisbarjääridest ülesaamine. Eneseväljenduskunst.* Lõuna-Eesti ühingute aktiivile.

26.04.12 *Suhtlemisbarjääridest ülesaamine. Eneseväljenduskunst.* Tallinna ja Põhja-Eesti ühingute aktiivile. Koolituse viis kahes jaos läbi Meta-Profit OÜ. Koolituse keskpunktis olid kommunikatiivsed ja enesejuhtimistehnoloogiad. Kuidas saavutada sisemine tasakaal, ületada sisemisi hirme jne. Ning teiselt poolt oskused, mis on suunatud väljapoole – teiste inimestega kontakti saavutamisele, eneseväljendamisele, tulemuslikele suhtlemistehnikatele ja ka raskemates suhtlussituatsioonides hakkamasaamisele. Iga osaleja sai õppematerjalid ja koolituse läbimise kohta Meta-Profiti tunnistuse.

27.04.2012 *Universaalne disain – takistustevaba keskkond*, lektor projektijuht J. Järve
J. Järve korraldas ELILi liikmetele infopäeva/koolituse, kus selgitas universaalse disaini ideed ja andis põhjaliku ülevaate rahvusvahelise projekti raames toimunud kohtumistest ja saadud kogemustest. Koolitust toetas põhjalik slaidiprogramm. Eesmärgiks on projekti raames koolitada universaalse disaini eksperte.

27.04.2012 Infotund *ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamine Eestis*, lektor juhatusse liige T. Sihver.

13.-14.09.2012 *Esmaabi ja päästealane koolitus* Tõrvaaugul Järvamaal.

Esimesel päeval toimus esmaabikoolitus (teooria ja praktika), mille viisid läbi Punase Risti Tallinna osakonna töötajad. Kursuslased said kursuse läbimise kohta tunnistuse. Teisel päeval toimus päästealane koolitus (teooria ja praktika), koolitajad olid Põhja-Eesti Päästkeskusest.

23.11.2012 *Projektkirjutamise koolituspäev*. Teemad:

Projektiideest projektini (projektide kirjutamisest) – Tauno Asuja, Tallinna PIKi tegevjuht

Kuidas ja kust leida projektile rahastajat? – Ingrid Põldmaa, HEAKi

konsultant

KÜSKi projekti taotlusvoorudest – Katrin Barnabas, KÜSKi

programmide assistent

23.11.2012 Infotund: *Abivahendite teenuse hetkeolukord ja tulevikuvision* ülevaate andis Raimo Saadi, SoM hoolekande osakonna peaspetsialist

3.2. ELILi KOOLITUSED ERINEVATELE ASUTUSTELE

02.03.12 toimus koolitus Muraste Looduskoolis, kus loodusmatkade juhid said ülevaate

suhtlemis-probleemidest puuetega inimestega ja õigetest abistamisvõtetest.

31.03.12 toimus Tartus Tartu Ülikooli tuutorite koolitus, kus tutvustati teenuseid erivajadustega tudengitele, suhtlemist erivajadustega inimestega ja vastas rohketele küsimustele. Koolitusel jagati osavõtjatele ELILi poolt koostatud infovoldikuid – Kuidas abistada liikumis- ja nägemispuudega inimest.

13.08.12 toimusid kinotöötajate suvepäevad Lammasmäe puhkekeskuses, kuhu koos vaegnägijate esindajaga räägiti liikumis- ja kuulmispuudega inimeste teenindamisest, suhtlemisest ja abistamisest.

15.08.12 Puuetega inimesi teenindavate bussijuhtide koolitus Rakveres, koolituse tellis Lääne-Viru Omaalitsuste Liit.

05.09.12 Muuseumitöötajate koolituspäev Haapsalus, kus räägiti erivajadustega inimeste teenindamisest. ELILi esindaja rääkis ligipääsetavuse eri aspektidest, suhtlemisest ja liikumispuudega inimeste abistamisest.

28.10.12 PÖFFi koolituspäev Tallinnas. ELILi esindaja rääkis ligipääsetavuse eri aspektidest, suhtlemisest ja liikumispuudega inimeste abistamisest.

31.10.12 Tegevjuht esines TLÜ sotsiaaleriala tudengitele, rääkis liikumispuudest ja selle puudega kaasnevatest probleemidest.

10.12.12 toimus koolituspäev Tartu arstitudengite I kursusele. Terve päeva kestva ürituse sisustasid teooria ja praktiliste ülesannetega 7-liikmeline liidu koolitustiim.

4. Kohtumised poliitikute ja ametnikega

Kohtumiste eesmärgiks on leida lahendusi liikumispuudega inimeste õiguste ja huvide kaitseks. Olulisel kohal tavapäraselt liikumisvabaduse küsimused: uusehitiste ja renoveeritud ehitiste ligipääsetavus, invaparkimine. Olulisemad kohtumised:

04.01.12 toimus kohtumine Tallinna LV ametnike K. Klandorfi ja T-L Jürgensoniga, kellega arutati koostöövõimalusi 2012.aastal.

21.05.12 Toimus kohtumine Kirikute Nõukogu esimehe E. Soonega, et arutada sakraalhoonete ligipääsetavust. Üldiselt on olukord halb ja vajab kindlasti parandamist. E. Soone lubas sõnumit kirikuringkondades levitada, et ELIL on antud küsimuses nõus nõustama.

22.05.12 Kohtumine ELILi juhatuse ja Tehnilise Järelevalve töötajatega, ajendiks euronormidele vastavate raudtee ooteplatvormide valmimisel ilmnenud kitsaskohtade ga.

03.06.12 ELIL saatis Majandus- ja Kommunikatsiooniministriesse ettepaneku ühistranspordi-seaduse eelnõusse – lisada tasuta sõidu õiguse saajate hulka riigisisesele liiniveol sügava liikumispuudega isiku saatja ja raske liikumispuudega isiku, kes kasutab liikumisabivahendit.

20.09.12 Kohtumine Tartus LV abilinnapea Kõre hoolekandeosakonna juhataja Bachmanniga arutamaks kohandatud elamise korraldamist liikumispuudega inimestele Tartus.

5. Projektid

2012.a tegevusprogrammi realiseerimisel olid täiendavate projektide kirjutamist saadud rahastuse kõrval suureks abiks ka liidu koostööpartnerid ja sponsorid, kelle toetus liidu tegevusele oli suur. Tunnustada tuleb ka liidu vabatahtlikke, kes on panustanud ürituste heaks kordamiseks rohkelt oma aega ja energiat.

FILMI TAAVI KUI TAAVI esilinastus 15.02.2012. Filmistuudiol Icoon OÜ valmis koostöös Eesti Liikumispuudega Inimeste Liiduga 2011. aasta lõpus 35-minutiline dokumentaalfilm liikumispuudega 14-aastase Taavi elust. Taavi unistuseks on saada ajakirjanikuks. Film sündiski läbi ajakirjanikutöö, kus ajakirjanikuks on Taavi ise. Filmis kohtub Taavi tema

jaoks huvitavate inimestega ja intervjuerib neid. Taavi jaoks põnevad inimesed on väga erinevatelt elualadelt ja erinevatest sotsiaalsetest kihtidest. Usutletavate hulgas on liikumispuudega Sirje, katoliku kiriku piiskop isa Philippe, Taavi vanaema, lasteaiapoiss Harri, ajakirjanik Priit Pullerits ja näitleja Toomas Tross. Need kohtumised moodustavad filmi selgroo, annavad võimaluse jälgida inimliku sideme tekkimist Taavi ja tema intervjueritavate vahel ning sissevaate liikumispuudega noormehe ellu ja toimetulekusse. Filmi režissööriks on Vahur Laiapea, kes kohtus filmi peategelase ja tema perega 2010.a veebruaris. Järgnes lähem tutvumine Taaviga ja pöördumine liikumispuudega inimeste liidu poole, et saada kinnitust, et idee on realiseerimist väärt ning läbi arutada filmi sõnum vaatajatele.

Filmi režissöör Vahur Laiapea on teinud palju autorifilme, kus tegelasteks puudega inimesed: Hing on sees, Ilusad inimesed, sari Haiglalood, Tummfilm kurdist tüdrukust, Inimene pole kala, kui nimetada mõnda neist.

TÄNUÜRITUS AASTA TEGU 2011. Toimus **17.02.2012** Tallinna Botaanikaia Palmimajas Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tänuüritus AASTA TEGU 2011.

Tänuüritusel tunnustati ja tänati üksikisikuid, asutusi ja organisatsioone, kes on liikumispuudega inimesi toetanud sõna või teoga 2011.aastal või pikema aja jooksul. Tegemist on traditsioonilise üritusega, mis toimus juba üheteistkümnendat korda. Aastate jooksul on tänumeene saanud 140 heategijat, sel üritusel lisandus 9. Liikumispuudega inimesi tervitasid E. Ilves, RK sotsiaalkomisjoni esimees M. Tsahkna ja sotsiaalministeeriumi kantsler M. Erlenheim. Meeleolu lisasid lauljad Birgit Õigemeel ja Uku Suviste. Oma õpingutest, reisidest, spordiharrastustest, iseseisva elu võimalikkusest Eestis rääkisid isiklike kogemuste põhjal Sven Kõllamets, Heiki Lumilaid, Kristi Viisimaa, Tom Rüütel ja Matz Topkin. Tunnustuse ja tänumeene pälvisid: Lääne-Viru Omaavalitsuste Liit, Tallink Grupp AS, Tallinna Tehnikaülikool, Riigimetsa Majandamise Keskus, SA Archimedese programm Primus, Eesti Toidupank, Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet, Heategevuskrossi Tanel Leok ja sõbrad tiim ning Zumba Fitness.

PERELAAGER 19.-21.06.2012. Traditsiooniline laager, mis toimus Käsmus viiendat aastat. Osales 150 inimest 16 ühingust üle Eesti, laagrilisi koos korraldusmeeskonna, vabatahtlike ja külalistega oli 180. Programmijuhiks S. Golomb. Avamisel tervitas laagrilisi Vihula vallavanem, M. Lohikoski Soome Invalidiliitost, õnnistati sisse ELiLi lipp. Külaliskäisid Lääne-Viru maavanem Einar Vallbaum, poliitik Marko Pomerants, motoguru Margus Kiiver. Toimus kolm töötuba, mis viidi läbi ühingu te liikmete poolt. Toimus kaks bussiekskursiooni Lääne-Virumaal. Sportlik tegevus mõlemal päeval, Foorum-teatrit tutvustas Nikolai Kunitsõn. Projektist Kogemusnõustamine – kellele ja miks? rääkis M. Rosental, kaasagsete liikumisabivahendite hooldusest S. Reemet, Albaania puuetega noorte elust A. Kokk. Õhtul hoidsid tuju üleval Tanel Talve ja Elmar Liitmaa.

LIKUMISPUUDEGA LASTE LAAGER „JULGE ELADA“ 02.-05.07.2012. Projekti rahastas Tallinna LV ja SA Dharma. Päeviti toimusid erinevad sportlikud mängud, võistlused. Külaliskäis Aleksei Turovski, kellega koos veedeti sisukas päev. Käidi metsas tutvumas ümbruskonna taimede ja putukatega ning jätkati vestlust hilisõhtuni laagriõuel. Teisel päeval oli külaliseks moekunstnik Tiina Talumees. Räägiti, kuidas valida endale sobivaid riideid ja mida silmas pidada, varjamaks kehalisi füüsilisi puudusi. Külaliskäis õhukitarri maaletooja Ragnar Tammeleht. Peale lühikest tutvustust proovisid kõik laagrilised ise sellel mängida. Kolmandal päeval käisid külaliskäisid Eesti-Jaapani Assotsiatsioon liikmed Raili Klesment ja Helve Udam, kes tutvustasid ikebana imelist maailma ja korraldasid ning juhendasid ikebanade valmistamist. Laagri lõpetamisel ootas lapsi rikkalik auhinna laud, tänukirjad. Anti tagasisidet laagri õnnestumise/mitteõnnestumise kohta. Positiivse tagasidena tuli lastelt teineteise märkamise ja abistamise meelde jäämine. Kõik laagrilised olid üksmeelel, et sellist laagrit tuleb kindlasti jätkata. Kõik laagris osalenud saavad endale laagrisündmustest mälestuseks

DVD.

LIIKUMISPUUDEGA NOORTE ÕPPEKÄIGUD LOODUSESSE Projekti rahastab KIK, õppekäikudega alustati 2010.aastal. Kuna lastele loodusretked meeldisid, jätkati nendega nii 2011. kui 2012. aastal. Projekti eesmärk on pakkuda liikumispuudega noortele võimalust viibida looduses, et õppida tundma erinevaid protsesse selles, taime- ja looma liikiderohkust ning suurendada noortes tahet iseseisvaks looduses liikumiseks. Projekti raames läbiviidavad tegevused on kooskõlas põhikooli ja gümnaasiumi bioloogia õppekavaga ning on seeläbi noortele mõnusaks täienduseks koolipingis õpitule. Õppekäikude eesmärk oli liikumispuudega noorte loodushuvi ja loodusteadmiste suurendamine, noorte keskkonnateadlikkuse ja loodushoiuga seonduvate teadmiste tõstmine läbi interaktiivse õppe ja õppereiside. 2012.aastal toimusid järgmised retked:

15.06.12	Viimsi RMK Tädu matkarada ja Tallinna Botaanikaiaia palmimaja
22.06.12	Nõva RMK
29.06.12	Viimsi RMK Tädu matkarada ja Tallinna Botaanikaiaia palmimaja
13.07.12	Oandu looduskeskus
20.07.12	Nõva looduskeskus
27.07.12	Matsalu looduskeskus
24.08.12	Simulatsioonimäng ja ekskursioon Tallinna Botaanikaiaias

PILOOTUURING Sotsiaalteenuste kättesaadavus väljaspool elukohta töötavatele ja/või õppivatele tööealistele liikumispuudega inimestele 01.01.12- 30.04.12. Projekti rahastas HMN. Projekti raames viidi läbi pilootuuring tööealistele liikumispuudega inimestele, kes õpivad/on õppinud ja töötavad väljaspool elukohta. Küsitlusega koguti teavet liikumispuuetega inimeste toimetuleku ja elukvaliteedi kohta. Saadi ülevaade, kuidas on olemasolevaid teenuseid kasutatud ja milliseid teenuseid täiendavalt vajatakse. Samuti, millised on puuetega inimeste võimalused töötamiseks ja õppimiseks elukohast erinevas asulas. Uuringuga koguti teavet, kas liikumispuudega inimesel on tagatud võimalused oma elu korraldamiseks ning ühiskonnaelust osa võtmiseks just sellisel määral, nagu nad ise seda sooviksid.

VIDEOPORTREED JA ÜRITUSED 2012. Aastast projekti rahastas HMN. Antud projekti raames jäädvustati kokku kümme 30- minutilist filmi – portreed liikumispuudega inimestest ning sündmustest, mis rahvusvahelises kontekstis aitavad kummutada stereotüüpe puudega inimestest. Rahvusvaheliste sündmuste aluseks on koostööprojektid ja ühisüritused. Videod lisatati kodulehe videoteeki.

LIGIPÄÄSETAVUSE AUDITEERIMINE, KAARDISTAMINE ja INFOPORTAALI liikumisvabadus.info.ee **ARENDAAMINE.** Projekt, mida viiakse läbi koostöös kohalike ühingutega, alustas tööd 2005.a. Projekti raames loodi infoportaalile veebikaart, mis võimaldab kogutud andmeid esitada interaktiivsel kujul. Kõik projektid lõpetatakse infopäevaga laiale asjastuhvitatute ringile, mis annab suurepärase võimaluse selgitada liikumistakistustega inimeste probleeme, pakkuda ja kavandada koostööd. 2012.aastal jätkus portaali jooksev täiendamine uute andmetega.

KÕRGKOOLIS ÕPPIVATE TUDENGITE TUGIISIKU TEENUSE

KOORDINEERIMINE. HTM kaudu sai 2011/2012 õppeaastal toetust tugiteenusteks 2 tudengit. Programmi Primus kaudu 40 õppurit. Lepingud on sõlmitud juuniku lõpuni. Primus programmiga liitunud kõrgkoolide õppuritele määrab stipendiume AS Arhimedes. Kahes kõrgkoolis õppivatele tudengitele, mis pole Primus programmiga liitunud, rahastab teenust Haridus- ja Teadusministeerium, teenust koordineerib ELIL. 06.09.12 võttis tegevjuht osa videokonverentsist HTM Tallinna osakonnas, kus arutati Tartus asuva ministeeriumi

töötajatega tugiteenuste arendamist. Primuse rahastus lõpeb 2014.a, siis võtab kohustuse üle ministeerium.

VABATAHTLIKUD SÕBRAKS ERIVAJADUSTEGA INIMESTE MAAILMAGA, projekti rahastaja KÜSK. Projekti eesmärgiks on organisatsioonile välja koolitada olemasolevad vabatahtlikud (5) ja leida juurde 15-20 uut vabatahtlikku, kes on valmis oma vaba aega sisustama ELILi üritustes ja tegevustes kaasalöömisega. Projekt lõpeb 2012.a aprillis.

24.11.12 toimus esimene suurem vabatahtlike koolitus, kus räägiti erinevatest puuetest ja suhtlemisprobleemidest puudega inimestega (nägemis-, kuulmis- ja liikumispuue).

02.12.12 ELIL esitas aasta vabatahtliku kandidaadiks Vergi Suiste. Pidulikult aktusel Tartus andis Vabariigi President üle tänukirjad 10 vabatahtlikule, sh Vergi Suistele.

RAAMAT INVA VANAINISA ELU/EDULUGU Trükis M. Aitsami elust ja tegevusest, mis on tihedalt seotud ELILi tegevusega, selle koostamine ja toimetamine. Projekti rahastab HMN. Raamatu koostamine lõpeb 2012.aasta aprillis, sellele järgneb projekti esitamine HMNle trükikulude kandmiseks.

6. Heategevusprojektid

6.1 HEATEGEVUSKROSS TANEL LEOK & SÕBRAD. Taust: 2009. ja 2010. aasta heategevuskross kogus laste toetuseks mõlemal aastal 180 000 kr, kokku 360 000 kr. Juhatus kinnitas 18 lapse, kes olid õnnetuses saanud liikumispuude, nimekirja. Esmakordse taotluse esitanute toetussummaks kinnitati 12 000 krooni, teistkordse taotluse esitanute summaks 6500 krooni. Toimub arвете alusel toetusrahade väljamaksmine.

2011 aastal koguti lastele 12 000 eurot, millest poole eest korraldatakse lastele ja nende peredele rehabilitatsioonilaager, teine pool jaotati personaalselt – toetussumma eest saab soetada abivahendeid või raviteenuseid.

16.-20.07.12 toimus Roostal rehabilitatsioonilaager, millest võttis osa 19 heategevuskrossist Tanel Leok ja sõbrad toetust saavat last pere liikmetega. Laagris viibisid füsioterapeut, abivahendite tehnik, psühholoog, kes tegid nii pere- kui individuaalnõustamist. Rohkelt sportlikku tegevust, looduses viibimist, isetegevust. Laager täitis oma ülesande, selle kordamist soovitakse ka järgmisel suvel.

13.10.12 Haaslava ringrajal neljas toimus neljas heategevuskross Tanel Leok ja sõbrad, kus koguti annetusi lastele, kes on õnnetuses saanud liikumispuude. Annetuse suuruseks kujunes 10 000 eurot.

01.11.12 toimus pidulik annetustšeki üleandmine, mis leidis ka meedias kajastamist. Kohal olid lapsed, kel oli võimalus Kalevi kaupluse töötoas martsipanist kujusid meisterdada.

6.2 ZUMBAPIDU AUDENTESES 26.05.12, kus koguti sihtotstarbelisi rahalisi annetusi liikumispuudega inimeste heaks. Annetus anti üle ELILile (ühe liikme väliskaldtee rahastamiseks ja H. Kestlase füüsiliste puuetega inimeste male MMile sõiduks).

7. Rahvusvaheline koostöö

7.1 UNIVERSAALNE DISAIN – TAKISTUSTEVABA KESKKOND (Universal Design – Barrier Free Environments) Projekti rahastab programm Grundtvig elukestva õppe alamprogrammist. Projektis osalevad partneritena Läti, Leedu, Eesti, Inglismaa ja Hispaania liikumis- ja füüsilise puudega inimeste organisatsioonid.

Mõte sai alguse Vilniuses 2010 toimunud Eesti, Läti, Leedu ja Soome liikumispuudega inimeste organisatsioonide esindajate konverentsil. Tõdeti, et ligipääsetavuse olukord on

riigiti väga erinev. Saamaks konkreetset ülevaadet otsustati keskenduda konkreetsetele teemadele – universaalne disain ongi esimene teema, mis käsile võetakse. Eesmärgiks – jagada osavõtivate riikide organisatsioonide vahel universaalse disaini kogemust, anda ülevaadet oma riigi olukorrast liikumispuudega inimeste ligipääsu küsimustes, jagada positiivseid ja negatiivseid kogemusi, töötada välja ühtne tegevusstrateegia universaalse disaini põhimõtete rakendamise osas. Tegevuste osas on planeeritud rida kohtumisi ning töötubasid, vähemalt üks kohtumine igas partnerriigis. Tegevused toimuvad septembrist 2011-juulini 2013. Nende tegevuste tulemusena peab suurenema teadlikkus universaalse disaini põhimõtete rakendumise osas, omandatud kogemuste põhjal saavad partnerorganisatsioonid efektiivsemalt edendada ligipääsetavuse printsiipe oma riikides. Infopäevadest ja töötubadest osavõtjatest kujunevad välja antud riikide universaalse disaini eksperdid.

20.-22.11.2011 projektimeeskonna esimene kohtumine Vilniuses Leedu partneri organiseerimisel. Kohal olid kõik partnerriigid, toimus tutvumine nii isiklikul pinnal kui organisatsioonide tasemel. ELILi esindasid J. Järve ja A. Lõoke. Kõik riigid tegid ettekanded universaalse disaini staatusest oma maal, väljakutsetest ja saavutustest. J. Järve tutvustas peale üldülevaadet detailsemalt liidu projekti Üle-eestilise ligipääsetavuse info kogumine ja portaali www.liikumisvabadus.inva.info. Lepiti kokku edasises tegevuskavas. Järgmise kohtumise organiseerib Inglismaa.

28.-31.03.2012 teine kohtumine Londonis **Inglismaa partneri organiseerimisel**. Kohal olid kõik partnerriigid, Eestist J. Järve ja A. Lõoke. Inglise partnerid olid päevad sisustanud praktiliste tegevustega – käidi palju Londonis ringi ja tutvuti liikumisvabaduse heade praktikatega, peamiselt kultuurivallast (ligipääsetavad St Pauli katedraal, Royal Festival Hall, Victoria and Albert Museum, National Portrait Gallery, moodsa kunsti keskus Tate Modern ja paljud muud objektid). Kaasa tõime palju pildimaterjali/fotosid ja video. Londonit iseloomustab universaalse disaini põhimõtete arvestamine. Kogemusi jagame eesti avaliku ruumi kujundajate ja puuetega inimestega.

27.-30.05.2012 kolmas kohtumine Riias **Läti partneri organiseerimisel**. Kohal olid kõik partnerriigid, Eestist J. Järve, A. Vool, V. Urban ja A. Lõoke. Toimus õpitegevus Läti arhitektuuriliste objektide baasil (Sigulda loss, Turaida kaitseala, muuseum Riia Börs). Läti partneri presentatsioon tehtavast lobitööst, ligipääsu audititest, konsulteerimistest, auhinnast „Kuldne Kark“. Diskussioon, projektist kokkuvõtete tegemine.

23.-26.09.2012 neljas kohtumine Reusis Hispaania partneri organiseerimisel. Kohal olid kõik partnerriigid, Eestist J. Järve, T. Sihver, K. Viisimaa ja A. Lõoke. Läbivaks teemaks oli „ligipääsetav ajalugu“ – muinsusväärsused Reusis, Tarragonas ja Salous. Külastati töökeskust Amersam – kus pakutakse tööd ligi sajale puudega inimesele. Vastuvõetud toimusid Reusi ja Tarragona linnavalitsuses. Külastati lõbustusparki, kus atraktsioonidele pääsesid ka liikumispuudega inimesed.

2013 korraldab töötoa Eestis ELIL.

7.2 KOOSTÖÖ INVALIDILIITTOGA

07.01.12 Kohtumine laeva Baltic Princess pardal Soome Invalidiliitto noorsoorühma liikmetega, et arutada ühist koostööd. Eesti poolt võtsid kohtumisest osa S. Kõllamets, J. Lehtmets, C. Sogenbits, T. Suiste, A. Kokk, K. Ristolainen, E. Kaibald, A. Lõoke; V. Bogatkin võttis kohtumise videosse. 10 noort oli Soomest. Eesmärgiks oli üksteisega tutvumine, kuulda ja rääkida eesti ja soome invaliidude noorsootööst, teha koostööplaan järgnevateks aastateks.

11.05.12 Tegevtootajad võtsid vastu 46 Invalidiliitto tegevtootajat. Kuulati ELILi tegevjuhi ülevaadet tegevustest Eestis, arenes huvitav diskussioon väljakutsetest invatöös siin- ja sealpool Soome lahte.

19.06.12 M. Lohikoski Invalidiliitost külastas Käsnu suvelaagrit, et üle vaadata olmetingimused. Järgmisel aastal tuleb laagrisse 10 külalist Invalidiliitost.

7.3 MUU RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

07.-14.10.2012 Põhjamaade Ministrite Nõukogu toetusprogrammi raames toimus Rootsis Växjös Rootsi, Leedu, Läti ja Eesti esinduste ettevõtjalane koostööseminar. Seminari lõppedes sõlmiti järgmine koostöö protokoll: „Baltic Accessile traavel cluster“, mille raames kaardistatakse ühiselt Baltimaade reisivõimalusi. ELILi esindasid juhatuse liikmed J. Järve, A. Vool ja tegevjuht A. Lõoke.

8. Muu tegevus

ALEXELA OIL ASile dispetšerteenuse osutamine. Dispetšerteenuse osutamine on aastaringne ja sellega saab tööd kolm liikumispuudega inimest.

23.03.12 Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskuses avati Diana Vinogradova (Läti) ja Meelis Luksi (Eesti) maalinäitus "Hingejõud". Näitus jääb avatuks 24. aprillini.

08.12.2012 Heategevuslik jõululaat Tallinnas, Rävälä 8 saalis ja fuajees. Laada organiseerisid ELIL ja laulja Sven Azojan. Müügil oma käsitöö, tulu jäi müüjatele. Kajastus TTVs, päeva lõpetas S. Azojani ja D. Klasi kontsert.

KOKKUVÕTE

2012.a prioriteetideks sarnaselt eelnevatega kujunesid ligipääsetavuse küsimused (s.h. veebiportaalis www.liikumisvabadus.info liikumisvabaduse kaardistamise projekti jätkamine, rahvusvaheline koostöö), töö noortega, võrgustikusisene infovahetus, koolitustegevus, avalikkuse teavitamine liikumispuudega inimeste tegevusest ja probleemidest, osalemine heategevusprojektides, mainekujundus.

2012.aastal oli palju rõõmustavat. Jätkuvalt tellitakse liidult koolitusi liikumispuudega inimest abistamisest ja nõuannetest suhtlusprobleemidest ülesaamiseks. Koolitus on suunatud inimestele, kel igapäevaselt puudub kokkupuude erivajadustega inimestega (vabatahtlikud, kõrgkoolide õppejõud ja töötajad, bussijuhid ja transporditöötajad jt). Koolitus, kus liikumispuudega inimesed ise räägivad sellest, kuidas peaks abistama liikumisabivahendeid kasutavaid inimesi erinevates situatsioonides, on osutunud väga populaarseks, koolitusi tellitakse aastaringsest. Koolituste korraldamisega teenib liit ka omavahendeid.

Teeb rõõmu, et üha enam tudengeid saab tänu liidu poolt 2005.aastal algatatud tugiteenuste osutamisele kõrgkoolides abi õpingutes. ELIL koordineerib 2011/2012 õppeaastal toetuste saamist juba enam kui 40 tudengile, esimesel aastal oli toetuse saajate vaid nimekirjas 16 õppurit.

Kuigi 2012.a tegevuste läbiviimisele avaldas mõju jätkuvad rahastamiskärped, viidi planeeritud põhiosas ellu. Kavandatu elluviimiseks kirjutati erinevatele rahastajatele täiendavaid taotlusi projektide finantseerimiseks. Sisulisi probleeme programmi elluviimisel ei ilmnunud, samuti on sujunud töö koostööpartneritega. Probleeme valmistab tegevõtöötajate ülekoormatus, puuduvad ressursid lisatööjõudu palgata. Suureks abiks on vabatahtlikud.

15.03.2013

Tegevusaruande koostas

Auli Lõoke, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu tegevjuht

